

**TYÖELÄMÄ- JA TASA-
ARVOVALIOKUNNAN LAUSUNTO
5/2007 vp**

Hallituksen esitys valtion talousarvioksi vuodelle 2008

Valtiovarainvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 21 päivänä syyskuuta 2007 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi valtion talousarvioesityksen vuodelle 2008 (HE 62/2007 vp). Eduskunnan työjärjestyksen 38 §:n 3 momentin nojalla työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on päättänyt antaa toimialaansa koskevan lausunnon talousarvioesityksestä valtiovarainvaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- työministeri Tarja Cronberg, kansliapäällikkö Markku Wallin, ylijohtaja Marja Merimaa, taluspäällikkö Raija Saastamoinen ja ylitarkastaja Eeva Vahtera, työministeriö
- osastopäällikkö Mikko Hurmalainen, hallitusneuvos Esko Salo, ylitarkastaja Marja-Leena Hiltunen ja ylitarkastaja Hanna Onwen-Huma, sosiaali- ja terveysministeriö
- opetusneuvos Arja Mäkeläinen, opetusministeriö
- lakimies Janne Metsämäki, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- johtaja Markku Lemmetty, Akava ry

- lainopillinen asiamies Hannu Rautiainen, Elinkeinoelämän keskusliitto EK
- johtaja Antti Neimala, Suomen Yrittäjät ry
- puheenjohtaja Lea Karjalainen, Työttömien Valtakunnallinen Yhteistoimintajärjestö TVY ry
- johtaja Tiina Koivuniemi, Siviilipalveluskeskus
- sivistystoimentarkastaja Erik Häggman, Länsi-Suomen lääninhallitus
- toimialapäällikkö Pirjo Paajanen, Helsingin työvoimatoimisto
- oppisopimustoimiston johtaja Kari Viinisalo, Helsingin kaupunki, opetusvirasto
- sosiaalityönjohtaja Arja Iho, Raison kaupunki
- kehittämisspäällikkö Ellen Vogt, VATES-säätiö
- toiminnanjohtaja Saila Aho-Mantila, Valtakunnallinen työpajayhdistys ry
- tutkija, KTT Sanna-Mari Hynninen.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry ja Työterveyslaitos.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Yleistä

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta pitää vuoden 2008 talousarvioesitystä valiokunnan toimialan osalta pääosin myönteisenä. Siihen sisältyy monia sellaisia määrärahaehdotuksia, joita valiokunta on useaan otteeseen esittänyt. Valiokunnan tärkeinä pitämiä asioita ovat esimerkiksi vammaisten ja syrjäytymisvaarassa olevien nuorten työllistämiseen, siviilipalvelusmiesten asumiseen, samapalkkaohjelman toteuttamiseen, työttömien terveydenhuollon järjestämiseen ja työasuntovähennykseen osoitetut panostukset. Valiokunta pitää tärkeänä myös ensimmäisen työntekijän palkkaamisen tukemista ja katsoo, että kokeilualuetta tulisi laajentaa niin, että siihen tulee mukaan myös joitakin suurempia kasvukeskuksia, jotta nähdään tuen vaikutukset myös kasvukeskusten osalta. Myös tarpeellisiksi ja hyvin toimiviksi osoittautuneiden starttirahakokeilun ja vuorotteluvapaajärjestelmän jatkaminen sisältyvät talousarvioesitykseen.

Työllisyys- ja koulutuspolitiikka ovat läheisessä yhteydessä toisiinsa. Osaavan työvoiman saannin turvaamista edistävät ehdotukset 2 100 paikan lisäyksestä oppisopimuskoulutukseen ja 2 200 paikan lisäämisestä ammatilliseen koulutukseen. Myös yhteishankintakoulutuksen volyymin nostaminen on myönteinen asia. Valiokunta kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että Noste-ohjelma on päättymässä ilman, että sen kohderyhmän osaamistason nostamiseen on erikseen osoitettu uusia toimenpiteitä. Koko työvoiman, ei vain pisimmälle koulutettujen, osaamistason ylläpitäminen ja kohottaminen on osaavan työvoiman saatavuuden ja kilpailukyyn kehittämisen kannalta keskeistä.

Työelämän kehittämiseen ja työhyvinvoinnin parantamiseen liittyvät hankkeet, joita on toteutettu TYKES- ja VETO-ohjelmien puitteissa, siirtyvät ministeriöuudistuksen myötä uuden työ- ja elinkeinoministeriön hoidettaviksi. Va-

liokunta painottaa työelämän kehittämiseen ja työhyvinvoinnin parantamiseen liittyvän toiminnan merkitystä ja pitää tärkeänä riittävien resurssien turvaamista tälle toiminnalle.

Työllisyystilanteen ja työhallinnon määrärahojen kehitys

Työllisyyden kasvu on viime vuosina ollut vahvaa. Myönteisen kehityksen odotetaan edelleen jatkuvan vaikkakin hidastuen. Työttömyysasteen arvioidaan ensi vuonna laskevan alle 6,5 prosenttiin.

Uusi työ- ja elinkeinoministeriö aloittaa toimintansa vuoden 2008 alussa, ja talousarvioesityksessä yhdistyvät nykyisen kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalan määrärahat osaan työministeriön määrärahoista.

Työvoimapolitiikan määrärahoja on tarkoitus suunnata uudelleen siten, että niillä tuetaan nykyistä paremmin työttömien työllistymistä avoimille työmarkkinoille ja helpotetaan työmarkkinoiden kohtaanto-ongelmaa. Määrärahoja suunnataan ammatilliseen työvoimapolitiittiseen koulutukseen, erityisesti yritysten kanssa toteutettavaan koulutukseen sekä yksityisen sektorin tukityöllistämiseen. Valmentavaa koulutusta ja julkisen hallinnon tukityöllistämistä vähennetään, sen sijaan työpajatoimintaa ja välityömarkkinoita kehitetään. Osana työvoiman kohtaanto-ongelman ratkaisua edistetään työperäistä maahanmuuttoa.

Työllistämisen-, koulutus- ja erityistoimien määrärahoihin esitetään 560,7 miljoonaa euroa, missä on lisäystä 44 miljoonaa euroa tähän vuoteen verrattuna. Hallitusohjelmassa matalapalkkatuen laajennukseen varatusta määrärahasta sovittiin budjettineuvotteluissa kohdennettavaksi 48,5 miljoonaa euroa työhallinnolle vammaisten ja syrjäytymisvaarassa olevien nuorten työllistämiseen. Valiokunta pitää kohdentamis päätöstä erittäin perusteltuna ja katsoo määrärahan näin kohdennettuna palvelevan matalapalkkatukea paremmin vammaisten ja nuorten työllisyyden parantamista.

Työllisyyspoliittiset investointituet

Työllisyysperusteisiin investointeihin myönnettäviin uusiin avustuksiin ehdotetaan talousarvioesityksessä 8 miljoonaa euroa, joka on 26,7 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2007. Vähennystä perustellaan muun muassa työllisyyslanteen kohentumisella ja rakennusosalalla vallitsevalla korkeasuhdanteella.

Valiokunta pitää vähennykselle esitettyjä syitä sinänsä perusteltuina. Valiokunta kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että työllisyyspoliittisilla investoinneilla on varsinkin vaikeilla työttömyysalueilla ja rakennemuutospaikkakunnilla ollut erittäin suuria myönteisiä vaikutuksia elinkeinoelämän kehittämiseen. Ne ovat edesauttaneet monien yksityisten investointien liikkeelle lähtöä. Näin suhteellisen pienellä rahalla on voitu saada aikaan merkittäviä kasvusysäyksiä alueilla, joilla työpaikkojen syntyminen on muutoin ollut vaikeaa.

Työllisyyspoliittisten investointitukien avulla on usein saatu liikkeelle sellaisia kunnan tai valtion hankkeita, jotka ovat perusedellytyksenä yksityisen elinkeinotoiminnan kasvulle ja kehitykselle kyseisellä alueella. Tällaisia ovat olleet esimerkiksi monet tiehankkeet ja majoitus- ja vapaa-ajanpalveluja tukeneet hankkeet, joilla on kehitetty ulkoilualueiden taikka kansallis- tai luonnonpuistojen palveluvarustusta. Hankkeiden saaminen käyntiin yksinomaan syrjäseudun taloudellisissa vaikeuksissa olevien kuntien tai valtion asianomaisten laitosten rahoitusta olisi ollut vaikeaa.

Valiokunnan käsityksen mukaan työllisyyspoliittisten investointitukien vähentyminen ei saa merkitä sitä, että tasapainoisen aluekehityksen kannalta tärkeiden hankkeiden rahoitus jatkossa vaarantuu. Valiokunta pitää välttämättömänä, että esityksen mukainen 8 miljoonan euron myöntämisvaltuus osoitetaan alueille, jotka kärsivät äkillisistä rakennemuutoksista tai vaikeasta työttömyydestä. Lisäksi valiokunta pitää tärkeänä, että uudessa työ- ja elinkeinoministeriössä selvitetään, miten elinkeinopoliittisia investointeja tukevien julkisten investointien rahoitus voidaan jatkossa turvata.

Vaikeasti työllistyvien palveluiden turvaaminen

Talousarvioesityksen mukaan julkisen hallinnon tukityöllistämistä vähennetään ja painopistettä siirretään yrityksissä tapahtuvaan tukityöllistämiseen. Valiokunta toteaa, että yrityksissä tapahtuva tukityöllistäminen johtaa julkisen sektorin tukityöllistämistä todennäköisemmin työllistymiseen avoimille työmarkkinoille. Nyt esitetyn suuruisilla uudelleen suuntaamisilla voi kuitenkin olla vaikutuksia kaikkein huonoimmassa työllisyysasemassa olevien työttömien ja syrjäseudulla asuvien työttömien tilanteeseen.

Vaikeasti työllistyvien työllistäminen yrityksiin on osoittautunut ongelmalliseksi. Pitkäaikaistyötön on yleensä pystytty sijoittamaan yritykseen vasta sen jälkeen, kun hän on ensin ollut esimerkiksi kuntouttavassa työtoiminnassa taikka kunnan tai kolmannen sektorin tukityössä. Syrjäseuduilla kunnat ja valtion laitokset ovat usein pääasialliset työpaikat, joihin työttömiä voidaan tukityöllistää. Näin ollen määrärahojen vähentäminen julkisen sektorin työllistämistoimista voi heikentää mahdollisuuksia luoda toimivia työllistämispolkuja ja ylläpitää työttömien työkykyä erityisesti syrjäseudulla.

Pitkään työttömänä olleet ja vajaatyökykyiset muodostavat merkittävän työvoimaresurssin, jolla voidaan vastata syntyvään työvoimapuulaan. Jotta tämä resurssi saadaan käyttöön, tarvitaan kuitenkin laadukkaita kuntoutus-, työharjoittelu- ja täsmäkoulutuspalveluja, joiden avulla tuetaan heidän sijoittumistaan työmarkkinoille. Valiokunta pitää tärkeänä, että myös vaikeimmin työllistyvät työnhakijaryhmät ovat jatkossakin aidosti työvoimapolitiikan ja työvoimapolitikkien piirissä. Samalla valiokunta pitää tärkeänä, että hallitus selvittää mahdollisuudet saada eläkeratkaisujen piiriin ne pitkään työttömänä olleet, joiden työllistyminen ei merkittävästi vinkään toimenpitein ole enää realistista.

Työvoiman palvelukeskukset ovat osoittautuneet hyvin toimiviksi, ja niissä on pystytty tarjoamaan monipuolisia palveluja vaikeimmin työllistyville työttömille. Työvoiman palvelukeskusverkko ei kuitenkaan vielä kata kaikkia alueita, eivätkä palvelukeskukset pysty otta-

maan vastaan kuin osan asiakkaista, joiden arvioidaan voivan hyötyä niiden palveluista. Valiokunta pitää tärkeänä, että mahdollisuudet toimivaksi todetun palvelukeskusjärjestelmän kehittämiseksi selvitetään.

Valtion osuus kunnille kuntouttavan työtoiminnan järjestämiseksi nousee 1,5 miljoonaa euroa. Ottaen huomioon, että työhallinnon linjauksissa ollaan siirtämässä entistä suurempi osa vaikeimmin työllistyvistä työttömistä kuntien sosiaalitoimen hoidettaviksi, olisi tärkeää, että kunnat pystyisivät järjestämään kuntouttavaa työtoimintaa kaikille tarvitseville. Kohdejoukon laajentuessa määrärahan lisäys voi osoittautua tarpeeseen nähden riittämättömäksi.

Työttömien yhdistysten ja muiden kolmannen sektorin toimijoiden työpaikat ovat ensiarvoisen tärkeitä pyrittäessä järjestämään pitkäaikaistyöttömille ja vajaakuntoisille työllistämispolkuja, jotka johtavat asteittain kohti vapaita työmarkkinoita. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan tukityöllistämistä kolmannen sektorin työpaikkoihin on tarkoitus lisätä 10 000:sta 13 000 työpaikkaan. Valiokunta pitää välttämättömänä, että kolmannen sektorin merkitys tässä työssä myös jatkossa tunnustetaan ja sille ohjataan riittävästi voimavaroja tähän arvokkaaseen työhön.

Valiokunta pitää mielenkiintoisena Kainuussa valmisteltua hanketta, jossa koottaisiin ne rahat, jotka nyt tarvitaan suoraan tai välillisesti työttömyydestä ja sen seurauksista johtuviin menoihin, käytettäväksi suoraan työllistämiseen. Tavoitteena on toteuttaa Paltamon työtä kaikille -hanke, jossa kaikki Paltamon alueen työttömät otettaisiin töihin tarkoituksena välittää heidät edelleen oikeisiin työpaikkoihin.

Vammaisten työllistäminen

Valiokunta pitää erittäin myönteisenä talousarvioesitykseen otettua 18 miljoonan euron määrärahalisäystä vammaisten työllistämiseen. Työttömyys on vammaisten joukossa selvästi muuta väestöä yleisempää. Suurimpana esteenä vammaisten työllistymiselle pidetään tiedon puutetta. Työnantajat eivät tiedä, että vammaisen ihmi-

sen työllistämiseen sekä työpaikalla tehtäviin muutostöihin on mahdollista saada tukea. Tietoa puuttuu myös siitä, millaisilla ratkaisuilla vammaisten työkykyä voidaan työpaikoilla tukea.

Työterveyslaitoksella on valmisteltu Esteetön työelämä -hanketta, jonka tavoitteena on kehittää uudenlainen toimintatapa, jolla yksinkertaistetaan ja nopeutetaan vamman tai sairauden takia tarpeellisten esteettömyysratkaisujen toteuttamista työpaikoilla ja lisätään yleistä tietoisuutta esteettömyysratkaisujen mahdollisuuksista vajaakuntoisten henkilöiden työkyvyn tukemisessa. Samalla on tarkoitus kehittää esteettömyysratkaisujen tietopankkia (www.ttl.fi/estee-tontyopaikka) niin, että sieltä on helppo löytää esteettömyyttä edistävien muutosten suunnitteluun ja toteuttamiseen liittyviä malleja ja toteuttajien yhteystietoja. Valiokunta katsoo, että Työterveyslaitoksen esteettömyyshankkeen toteuttaminen voisi merkittävästi helpottaa vammaisten työllistymistä avoimille työmarkkinoille ja madaltaa yksittäisen työnantajan kynnystä palkata vammaisen työntekijä.

Valiokunta esittää valtiovarainvaliokunnalle, että se selvittäisi, voitaisiinko talousarvioesitykseen vammaisten työllistämiseen varatusta määrärahasta ohjata osa Työterveyslaitokselle esteettömyyshankkeen toteuttamiseen. Hanke on tarkoitus toteuttaa vuosien 2008 ja 2009 aikana, ja sen kokonaiskustannukset ovat noin 220 000 euroa.

Siviilipalvelusmiesten asumiskustannusten korvaaminen

Siviilipalveluksen toimeenpanoon ehdotetaan 2,4 miljoonan euron määrärahalisäystä, josta 2 miljoonaa euroa kohdistetaan siviilipalvelusmiesten asumiskustannuksiin. Valiokunta pitää tätä esitystä erittäin tarpeellisena ja tervetulleena.

Valiokunta on moneen otteeseen kiinnittänyt huomiota tarpeeseen korvata siviilipalvelusmiesten asumiskustannuksia ja siten edesauttaa siviilipalveluspaikkojen saantia. Laman jälkeen

on ollut jatkuva puute siviilipalveluspaikoista. Tämän seurauksena useita kymmeniä miehiä on vuosittain suorittanut palveluksensa siviilipalveluskeskuksen tiloissa, mitä ei voida pitää yhteiskunnan eikä siviilipalvelusmiesten itsensä kannalta tarkoituksenmukaisena.

Pääosa siviilipalvelusmiehistä palvelee Etelä-Suomen alueella, jossa asumiskustannukset ovat korkeat. Tästä syystä on mahdollista, että määrärahan riittävydessä tulee ongelmia. Valiokunta pitää tärkeänä, että määrärahan riittävyttä seurataan ja ryhdytään tarvittaessa toimiin lisäämäärärahan saamiseksi.

Tasa-arvon edistäminen

Hallitus on ohjelmassaan sitoutunut kokonaisuudessaan edistämään tasa-arvoa määrätietoisesti kaikessa päätöksenteossa. Hallituksen tavoitteena on naisten ja miesten välisten palkkaerojen selkeä kaventaminen ja samapalkkaisuusohjelman toimenpidekokonaisuuden toteuttaminen. Valiokunta toteaa tyydytyksellä, että samapalkkaisuusohjelman toteuttamiseen esitetään 200 000 euroa vuodelle 2008. Valiokunta pitää tärkeänä, että samapalkkaisuusohjelman toteuttamisen edellyttämät resurssit turvataan myös jatkossa.

Talousarvioesityksen valmistelussa on nyt ensimmäistä kertaa tarkasteltu ministeriöiden ehdotuksia myös sukupuolinäkökulma huomioon ottaen valtiovarainministeriön antamien ohjeiden mukaisesti. Valiokunta pitää sukupuolinäkökulman huomioon ottamista budjettivalmistelussa erittäin tärkeänä. Valiokunta korostaa, että talousarvioesityksen valmistelua sukupuolinäkökulma huomioon ottaen tulee edelleen kehittää ja järjestää tähän liittyvää koulutusta ministeriöiden talousarvioesitysten valmistelijoille ottaen huomioon tämän esityksen valmistelun yhteydessä saadut kokemukset.

Sosiaali- ja terveysministeriö esitti vuoden 2008 budjettiin 180 000 euroa tasa-arvon tietopalvelun perustamiseen. Määrärahaa ei kuitenkaan sisälly talousarvioesitykseen. Tietopalvelulla tarkoitetaan erikoistunutta organisaatiota, jonka henkilöstö on koulutettu tutkimus- ja fak-

tatiedon hakuun, järjestämiseen ja jalostamiseen sekä sen välittämiseen tiedontarvitsijoille. Tietopalvelua tarvitaan myös EU:n tasa-arvoinstituutin kansalliseksi vastineeksi, joka toimittaisi tasa-arvoinstituutille Suomea koskevia tietoja. Samapalkkaisuusohjelman tavoitteiden etenemisen seuranta edellyttää myös tiedontuotantoa, jossa tasa-arvon tietopalvelu olisi keskeisessä asemassa. Valiokunta pitää tärkeänä, että tasa-arvon tietopalvelu saadaan perustettua.

Valiokunta katsoo, että naisten työmarkkina-aseman parantamiseksi on tärkeää jatkaa ponnisteluja myös vanhemmuuden kustannusten jakamiseksi nykyistä tasaisemmin äitien ja isien työnantajien kesken. Tähän voidaan vaikuttaa muun muassa tukemalla ja kannustamalla isiä vanhempainvapaiden käytön lisäämiseen.

Syrjäytymisvaarassa olevien nuorten työllistäminen

Valiokunta pitää erittäin tervetulleena talousarvioesitykseen otettua 30,5 miljoonan euron määrärahaa, joka on kohdistettu erityisesti syrjäytymisvaarassa olevien nuorien työllistämiseen. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan useita kymmeniä tuhansia nuoria on jäänyt tavalla tai toisella "kadoksiin". He eivät ole koulutuksessa, töissä, varusmiespalveluksessa eivätkä kotiäitinä tai -isinä eikä heitä näy myöskään työttöminä työnhakijoina tai toimeentulotuen saajina.

Valiokunta katsoo, että yhteiskunnalla ei ole varaa hukata yhtään nuorta, vaan pienenevät ikäluokat on saatava kokonaisuudessaan koulutus-, työpaja-, oppisopimus- tai muiden vastaavien toimenpiteiden piiriin. Valiokunta pitää tärkeänä, että hallitus luo tarvittavat seuranta- ja palvelujärjestelmät niin, että kaikki nuoret tavoitetaan ja saadaan yhteiskunnan työllistämisen ja koulutuspalvelujen piiriin.

Työpajatoiminta on todettu hyväksi tavaksi ehkäistä nuorten syrjäytymistä. Moniammatillisuus työpajoissa toimii tavoitteiden mukaisesti. Työpajoissa on vuosittain n. 7 000 nuorta, joilta yli puolelta puuttuu ammatillinen peruskoulutus. Työpajajakso parantaa nuorten elämänhal-

linnan taitoja, ja jakson jälkeen 70 % sijoittuu koulutukseen, työhön tai muuhun aktiviteettiin.

Valiokunta pitää tärkeänä työpajatoiminnan lisäämistä ja edelleen kehittämistä sekä pajatoiminnan rahoituksen vakainaistamista valtionosuutta kasvattamalla. Työpajojen starttivalmennuksella on mahdollista vähentää syrjäytymistä tarjoamalla matalan kynnyksen paikkoja nuorille, jotka eivät vielä tiedä, mitä haluaisivat elämässään tehdä. Työpajoilla toteutetaan myös tuettua oppisopimuskoulutusta, jossa yksilövalmentaja tukee nuorta muun muassa arjen hallinnan taidoissa, teoriaopintojen suorittamisessa ja yritys yhteistyössä.

Työttömien terveydenhuolto

Vuoden 2007 talousarviossa on varattu 2 miljoonaa euroa pitkäaikaistyöttömien terveystarkastuksiin. Pitkäaikaistyöttömien terveystarkastuksiin osoitettu lisävaltionosuus maksetaan kunnille osana terveydenhuollon laskennallisia kustannuksia. Viime vuonna kyseistä määrärahaa oli 1 miljoonaa euroa.

Työttömien terveystarkastus kytkeytyy väestöryhmien välisiin terveyseroihin, jotka ovat maassamme viime vuosina kasvaneet. Pitkäaikaistyöttömät ovat eriarvoisessa asemassa suhteessa muuhun työikäiseen väestöön terveyspalvelujen saannissa, sillä he ovat työterveyshuoltoon liittyvien terveystarkastusten ja muiden niihin liittyvien palvelujen ulkopuolella. Heitä ei työikäiselle väestölle tarkoitettu työterveyshuollon palvelujärjestelmä tavoita, vaan he tarvitsevat erityisjärjestelyjä työ- ja toimintakuntonsa ylläpitämiseen.

Vuonna 2007 oli lisäksi osoitettu 1,5 miljoonaa euroa pitkäaikaistyöttömien terveydenhuoltohankkeeseen, joka toteutetaan yhteistyössä Sosiaali- ja terveysministeriön, Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskusten (Stakes), Kansaneläkelaitoksen, Kansanterveyslaitoksen, Työterveyslaitoksen, Työvoimapolitiikan tutkimuskeskusten (TYP) ja kuntien kanssa. Hankkeella pyritään luomaan pitkäaikaistyöttömien terveydenhuoltoon sellaisia toimintamalleja, jotka voitaisiin ulottaa myöhemmin kaikkiin kuntiin, ter-

veyskeskuksiin ja työvoiman palvelukeskuksiin. Hankkeeseen liittyy seuranta- ja arviointitutkimus, jonka avulla saadaan tietoa toimivista tavoitteiden mukaisista malleista sekä valtionosuusrahan käytöstä.

Valiokunta pitää työttömien terveydenhuollon tehostamista erittäin tärkeänä. Valiokunta toteaa tyydytyksellä, että talousarvioon on otettu tähän tarkoitukseen 2 miljoonan euron määräraha, joka on ohjattu kunnille työttömien terveyspalvelujen järjestämiseen. Samalla valiokunta kuitenkin korostaa, että työttömien terveyspalvelujen tasoa eri kunnissa tulee seurata ja tarvittaessa tehostaa ohjausta, jotta terveyspalvelut olisivat tasaveroisesti kaikkien saatavilla.

Tuottavuusohjelma

Työttömien työllistäminen tulee koko ajan entistä haastavammaksi, kun työttömistä aiempaa suurempi osuus kuuluu vaikeasti työllistettävään ns. työttömyyden kovaan ytimeen. Vaikeasti työllistyvien saaminen sijoittumaan vapaille työmarkkinoille edellyttää monipuolisia toimenpiteitä ja osaavaa henkilökuntaa, joka toimii kiinteässä yhteistyössä muiden viranomaisten ja yritysten kanssa. Myös työvoimapolitiikan koulutuksen järjestäminen entistä kiinteämmässä yhteistyössä yritysten kanssa on vaativaa ja edellyttää osaavalta henkilöstöltä huomattavaa työpanosta. Valiokunta pitää tärkeänä, että tuottavuusohjelmaa toteutettaessa pidetään huolta työhallinnon tehtävien edellyttämien henkilöstövoimavarojen riittävydestä.

Työelämän muutosten huomioon ottaminen sosiaaliturvauudistuksessa

Valiokunta pitää hyvänä hallituksen käynnistämää sosiaaliturvauudistusta, jonka tavoitteena on työnteon kannattavuuden parantaminen, köyhyyden vähentäminen ja tuloloukkujen poistaminen.

Valiokunta kiinnittää erityistä huomiota niihin ongelmiin, joita yrittäjyyden ja palkkatyön välimaastossa toimivilla on sosiaali- ja työttömyysturvan saamisessa. Valiokunta pitää tär-

keänä, että selvitysmies Pasi Järvisen ehdotusten mukaisesti otetaan sosiaaliturvaa uudistettaessa keskeiseksi tavoitteeksi sellainen sosiaaliturvajärjestelmä, jonka saamisedellytyksissä ja rahoituksessa on nykyistä paremmin otettu huomioon pirstaloituvat ja monimuotoistuvat työnteon muodot sekä yrittäjyyden ja palkkatyön "ra-japinnalla" työskentelevät.

Lausunto

Lausuntonaan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta esittää,

että valtiovarainvaliokunta ottaa huomioon, mitä edellä on esitetty.

Helsingissä 12 päivänä lokakuuta 2007

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Arto Satonen /kok
vpj. Jukka Gustafsson /sd (osittain)
jäsen. Outi Alanko-Kahiluoto /vihr
Susanna Haapoja /kesk
Hannakaisa Heikkinen /kesk
Anna-Maja Henriksson /r
Arja Karhuvaara /kok
Merja Kuusisto /sd (osittain)
Esa Lahtela /sd

Jari Larikka /kok
Markus Mustajärvi /vas
Paula Sihto /kesk
Katja Taimela /sd
Tarja Tallqvist /kd (osittain)
Jyrki Yrttiaho /vas
vjäs. Elsi Katainen /kesk (osittain)
Krista Kiuru /sd (osittain)
Lenita Toivakka /kok (osittain).

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Ritva Bäckström.

ERIÄVÄ MIELIPIDE 1

Perustelut

Työmarkkinoilla olevien työttömien joukko on muuttunut aiempaa vaikeammin työllistyväksi. Talouden nopeasta kasvusta ja työvoiman kysynnän lisääntymisestä huolimatta pitkäaikaisyöttömyys ei merkittävästi vähene. Tästä syystä tarvitaan aktiivista työvoimapolitiikkaa ja työllisyysmäärärahojen kohdentamista oikein. Hallituksen esitys talousarvioksi vuodelle 2008 ei tarjoa riittäviä resursseja ja vaikuttavia keinoja pitkäaikaistyöttömien työllistämiseksi. Hallitus suuntaa palkkatukea ensisijaisesti yrityksissä tapahtuvaan tukityöllistämiseen ja ammatilliseen koulutukseen julkisen sektorin ja kolmannen sektorin työllistämisen kustannuksella, vaikka tukityöllistämisen pääongelmana on ollut jo pitkään vaikeus löytää riittävästi yrityksiä, jotka olisivat kiinnostuneita työllistämään tai kouluttamaan vaikeasti työllistyviä. Hallitus heikentää merkittävästi pitkäaikaistyöttömien pääsemistä aktiivitoimien piiriin.

Työttömyyden aikaisen perusturvan parantaminen

Hallituksen ohjelman johdantoluvun mukaan "kansalaisten perusturva on vahvistettava". Suomalaisen perusturvan keskeinen elementti on työmarkkinatuki. Työttömien selvä enemmistö elää työmarkkinatuen varassa. Sen tasoon ei hallitus kuitenkaan budjettiesityksessään esitä korotusta. Kuitenkin monissa köyhyystutkimuksissa (mm. Kela) työmarkkinatuen niukkuuden on todettu olevan suomalaisen köyhyyden keskeinen syy. Hallituksen priorisointi syventää köyhyyttä ja lisää syrjäytymistä, vaikka samaan aikaan työttömyysturvamenojen arvioidaan vähenevän 120 miljoonaa euroa. Vasemmistoliitto vaatii, että työttömyysajan perusturva on nostettava täyden kansaneläkkeen tasolle.

Työministeriö on käynnistänyt työmarkkinatukilain uudistuksen pohjalta laajamittaisen työttömyyskortistojen "siivouksen". Ministe-

riön toukokuussa 2007 antamassa ohjeessa työvoiman palvelukeskuksille todetaan, että työvoimaviranomaisilla on oikeus syrjäyttää palveluita henkilö, joka ei ole motivoitunut ja jolla ei ole terveydellisiä edellytyksiä tai sosiaalisia taitoja. Työmarkkinatukea yli 500 päivää saaneita työttömiä on pudotettu kuntien toimeentulotuen varaan lyhyessä ajassa jo yli 14 000 henkilöä. Heidät on käytännössä suljettu työvoimapalvelulain tarkoittamien aktiivitoimien ulkopuolelle.

Nuorten syrjäytyminen

Vuoden 2008 budjettiesitys asettaa tavoitteen: "Työmarkkinoiden toimivuutta tulee parantaa, jotta työvoimavarat tulevat täyskäyttöön ja osaan työvoiman saatavuus kyetään turvaamaan." Esityksessä ei tunnisteta suomalaisen yhteiskunnan vakavaa polarisaatio-ongelmaa: selvitysten mukaan työmarkkinoiden ja koulutuksen ulkopuolella on useita kymmeniä tuhansia alle 25-vuotiaita nuoria. Ongelman ratkaisemiseksi hallitus ei esitä konkreettista toimenpideohjelmaa eikä rahoitusta.

Valtion tuottavuusohjelma

Edellisen hallituksen aikana valtion tuottavuusohjelman tavoitteeksi asetettiin 15 000 työpaikan karsiminen valtionhallinnosta. Poliittisen paineen vuoksi säästötavoite pudotettiin 9 650 työpaikkaan, mutta uuden hallituksen ohjelmassa ja sen ensimmäisessä valtionalouden selonteossa viime keväältä säästötavoitetta nostettiin 5 000 työpaikan verran. Huomionarvoista on, että missään vaiheessa ei ole esitetty yhtään selvitystä, tutkimusta tai raporttia, jolla työpaikkojen karsintatavoitteita olisi pyritty perustelemaan. Kyse on todellisuudessa julkisen sektorin ideologisesta alasajosta.

Jos tuottavuusohjelman ainoa peruste on huolehtia yksityisen sektorin mahdollisuuksista rekrytoida uutta työvoimaa lähivuosina, se ei ole hyväksyttävä peruste silloin, kun tarkastellaan

henkilöstön asemaa organisaation murrostilanteessa tai kansalaisten oikeutta saada yhtäläiset palvelut sosioekonomisesta asemastaan ja asuinpaikastaan riippumatta. Eri puolilla maata on jo käynnissä monien palvelujen keskittäminen ja karsinta. Tuottavuusohjelma on laaja-alainen uhka valtion paikallishallinnon lähipalvelujen (työvoimapalvelut, vero toimistot, kihlakunnanvirastot, käräjäoikeudet, yleinen oikeusapu, kulluttajien neuvonta, poliisi, tullit jne.) ylläpitämiselle.

Työllisyysperusteiset siirtomenot investointeihin

Budjettiesityksessä todetaan, että uusiin investointihankepäätöksiin on käytettävissä vain 8 miljoonaa euroa koko maassa. Summa on vajaa neljäsosa vuoden 2007 määrärahoista, lähes saman verran kuin yksinomaan Lappi on saanut viime vuosina. Työllisyysperusteisella investointituella tuetaan työllisyyttä ja lievennetään työttömyyttä. Määrärahoja käytetään investointiavustuksiin ja valtion työllisyysohjelmaan. Rahoitus on aina hankkeita täydentävää osarahoitusta, mutta usein ratkaiseva investoinnin käynnistymiselle. Rahoitettavat kohteet on valittu siten, että investointiavustuksilla edistetään pysyvien uusien työpaikkojen syntymistä. Määrärahalla on pyritty myös lievittämään äkillisen rakennemuutoksen aiheuttamia ongelmia. Työllisyysperusteisten investointimäärärahojen alueellisessa jaossa on otettu huomioon alueiden erilainen työllisyystilanne. Vaikeimmat työttömyysalueet ovat saaneet keskimääräistä enemmän. Tässä mielessä määrärahat ovat olleet myös aluepoliittisesti tärkeää täsmätukea. Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä edellyttää, että työllisyysperusteisten investointien määrärahat tulee säilyttää vähintään vuoden 2007 tasolla, ts. budjettiesityksessä olevaa määrärahaa on korotettava 26,7 milj. euroa.

Työperäinen maahanmuutto ja työehtojen valvonta

Hallitus on valmistelemassa maahanmuuttopoliittista ohjelmaa. Tähän liittyen esillä on myös työperäisen maahanmuuton lisääminen. Hallitus on lisäämässä ulkomaisen työvoiman käyttöä ilman, että esitetään vaikuttavia toimenpiteitä, joilla kyettäisiin varmistamaan, että ulkomaalaisiin työntekijöihin sovelletaan aina suomalaisia työehtoja. EU:n alueelta Suomeen tulevien tuhansien vuokratyöntekijöiden työehdoissa ja kohtelussa rikotaan laajasti voimassa olevia työehtosopimuksia sekä työturvallisuutta ja työterveyshuoltoa koskevia säännöksiä. Kysymys on organisoidusta liiketoiminnasta, joka perustuu työehtojen polkemiselle ja ihmiskauppaa muistuttavalle hyväksikäytölle. Ulkomainen vuokratyövoima on myös verotuksen ulkopuolella ja suurelta osin harmaata taloutta. Työvoiman välittäjäyritysten taustalta on paljastunut yhteyksiä myös kansainväliseen talousrikollisuuteen. Työperäisen maahanmuuton edistämiseksi on keskeistä, että huolehditaan EU-alueelta tulevan vuokratyövoiman työehtojen valvonnasta ja valvontatehtävien riittävästä resursoinnista (työsuojelupiirit, poliisi, syyttäjälaitos) sekä harmaan talouden tehokkaasta torjunnasta. Myös kolmansista maista tulevien työntekijöiden työehtojen etukäteisvalvonta on tehtävä aukottomaksi.

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitämme,

että valtiovarainvaliokunta lisää valtion vuoden 2008 talousarvioon 26,7 miljoonaa euroa momentille 32.80.64 työllisyysperusteisten investointien myöntämisvaltuuksiin ja

että valtiovarainvaliokunta muutoin ottaa huomioon, mitä edellä on esitetty.

Helsingissä 12 päivänä lokakuuta 2007

Markus Mustajärvi /vas
Jyrki Yrttiaho /vas

ERIÄVÄ MIELIPIDE 2

Perustelut

Työhallinnon määrärahat ja työvoimapolitiikka

Työvoimapolitiittisissa toimenpiteissä on ensi vuoden talousarvioesityksen mukaan tapahtumassa suuri muutos. Hallitus siirtää työvoimapolitiikan painopistettä työttömien ammatilliseen työvoimapolitiittiseen koulutukseen valmistavan koulutuksen sijasta. Yritysten kanssa toteutettavaa koulutusta lisätään, samoin yksityisen sektorin tukityöllistämistä.

Hyvän talouskasvun vähentäessä edelleen merkittävästi työttömyyttä olisi hallituksella historiallinen mahdollisuus parantaa erityisesti vaikeasti työllistyvien ihmisten työtilannetta. Hallitus ei kuitenkaan toimi näin. Se pienentää määrärahoja esimerkiksi valmentavasta koulutuksesta ja kunta-, valtio- ja järjestösektorin tukityöllistämistä. Näillä toimenpiteillä on pitkäaikaistyöttömien, ikääntyvien, maahanmuuttajien ja vajaakuntoisten työllistymisedellytyksiä voitu parantaa ja ehkäistä heidän syrjäytymistään. Hallituksen suunnitteleminen supistusten toteutuessa on työhallinnon rahoittamissa toimenpiteissä vuonna 2008 11 000 henkilöä vähemmän kuin tänä vuonna.

Myös edellisillä hallituskausilla pyrittiin mahdollisimman moni palkkatuettu työjakso suuntaamaan yrityksiin. Ongelmana oli kuitenkin löytää riittävästi kiinnostuneita yrityksiä tuella työllistämään tai kouluttamaan työttömiä työnhakijoita. Hallituksen päätös suunnata työllistämismäärärahoja yksityiselle sektorille voikin heikentää erityisesti pitkäaikaistyöttömien pääsyä aktiivitoimien piiriin.

Erityisen huolestuttavana pidämme resurssien merkittävää vähentämistä työttömien valmentavasta koulutuksesta. Valmentava koulutus on polku, jonka avulla helpotetaan esimerkiksi maahanmuuttajien, pitkäaikaistyöttömien, ikääntyneiden tai vajaakuntoisten työnhakijoiden vaikeampaa pääsyä ammatilliseen koulutukseen ja työelämään.

Sen ensisijainen tavoite on työnhakijoiden ohjaaminen valitsemaan sopivia ammatillisia koulutusvaihtoehtoja. Yksilöllisiä ratkaisuja rakennetaan liittämällä koulutus esimerkiksi kuntoutukseen tai tukityöllistämiseen. Esimerkiksi tuhansien maahanmuuttajien kielikoulutus toteutetaan pääosin valmentavana työvoimakoulutuksena. Pitkäaikaistyöttömän kohdalla taas työ kuntoutus on usein ratkaiseva tekijä työkyvyn ja ihmisen itseluottamuksen palauttamisessa.

Viime kesänä julkaistussa työministeriön työpolitiittisessa tutkimuksessa tarkasteltiin työvoimapolitiittisen koulutuksen vaikuttavuutta kysynnän näkökulmasta. Tutkimuksen mukaan pitkällä aikavälillä muuhunkin kuin ammatilliseen koulutukseen — siis valmentavaan koulutukseen — osallistujat työllistyvät selvästi paremmin kuin ne, jotka eivät tätä koulutusta saaneet.

Kolmannelle sektorille työllistetyistä henkilöistä pääsee noin 20 prosenttia töihin avoimille työmarkkinoille pitkäkestoisen työ kuntoutuksen jälkeen. Hallituksen talousarvioesityksen mukaisten määrärahasupistusten toteutuessa jäisivät nämä noin 2 000 ihmistä käyttämättömäksi työvoimaresurssiksi. Nämä ihmiset tarvitsevat oman polkunsu työlämään, ja tärkeä osa sitä on järjestö- tai julkisella sektorilla tapahtuva työ kuntoutus. Toisaalta on myös todettava, ettei osa vaikeasti työllistyvistä koskaan työllisty avoimille työmarkkinoille. Pysyäkseen kiinni yhteiskunnassa hekin tarvitsevat paikan, jonne aamulla mennä.

Kunnat ja valtion laitokset ovat monissa syrjäseudun kunnissa olleet pääasialliset työpaikat, joihin työttömiä on voitu tukityöllistää. Tämän vuoksi vastustamme resurssien leikkaamista näistä toimenpiteistä. Kun valtio- ja kuntasektorin tukityöllistämismäärärahoja vähennetään, joutuvat kunnat entistä enemmän itse rahoittamaan pitkäaikaistyöttömien työllistämisen. Näin lisätään entisestään myös kuntien menoja.

Työllisyysperusteiset investointituet

Työllisyysperusteisiin investointeihin myönnetään ensi vuonna uusia avustuksia enintään kahdeksan miljoonaa euroa. Tälle vuodelle työllisyysperusteisiin investointitukiin myönnetään siten 26,7 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2007. Investointituet ovat olleet erityisen merkittäviä maan itäisille ja pohjoisille alueille. Ne ovat olleet huomattava apu rakennemuutosten hallinnassa ja vaikeimmilla työttömyysalueilla. Työllisyysperusteisilla investoinneilla on edistetty uusien työpaikkojen syntymistä ottamalla samalla huomioon alueelliset työllisyysnäkökohdat. Investointirahoilla on tuettu esimerkiksi Lapin matkailun kehittämistä ja Pohjois-Karjalan rakennemuutosten hallintaa. Myös Kymenlaakso, joka on voimakkaan rakennemuutoksen aluetta, on hyötynyt investointiavustuksista. Näillä määrärahoilla on rahoitettu tärkeitä infrastruktuurihankkeita, jotka ovat luoneet edellytyksiä elinkeinotoiminnan kehittämiselle ja yritysten sijoittumiselle. Edellä olevan perusteella ehdotamme, että valtiovarainvaliokunta ottaa valtion vuoden 2008 talousarvion momentille 32.80.64 lisäyksenä 26 700 000 euroa työllisyysperusteisiin investointimäärärahoihin.

Ammatillinen koulutus sekä aikuiskoulutus

Katsomme, että työmarkkinoiden kohtaantoa parannetaan tehokkaimmin työvoiman alueellista ja ammatillista liikkuvuutta helpottamalla. Työvoiman osaamistasoa kohotetaan mielestämme parhaiten työelämälähtöisellä koulutuspolitiikalla. Erityisen kehittämisen kohteina tulee olla ammatillinen aikuiskoulutus sekä toisen asteen ammatillinen koulutus. Ammatilliseen koulutukseen ei budjettiesityksessä kuitenkaan lisätä tarpeeksi resursseja: Kannatamme talousarvioehdotuksen mukaisesti tehtävää ammatillisen peruskoulutuksen laajentamista 2 200 opiskelijalla ensi vuonna mutta pidämme tätä toimenpidettä kuitenkin riittämättömänä. Ammattiosajista on pulaa esimerkiksi rakennusalalla ja teollisuudessa. Ammatillisen koulutuksen suosio on niin ikään viime aikoina kasvanut. Ammatillisia opiskelupaikkoja olisikin tullut lisätä yli 4 000

paikalla 2 200 paikan sijasta. Työelämässä tapahtuvat joukkootsantonomiset ovat suuri riski erityisesti vähän koulutetuille työntekijöille. Vähän koulutettujen, työelämässä olevien henkilöiden osaamisen vahvistamiseen tarkoitettu Noste-ohjelma lopetetaan. Tälle ryhmälle olisi tullut osoittaa talousarvioehdotuksessa rahoitusta vastaavaan toimintaan. Heikennettäessä jo muutenkin muita heikommassa asemassa olevan aikuisväestön koulutusmahdollisuuksia lisätään eriarvoistumista ihmisten välillä.

Työmarkkinatuen taso ja tukeen liittyvät aktiivitoimenpiteet

Toimeentulotuesta on muodostunut täydentävä toimeentulon lähde monelle työmarkkinatukea saavalle työttömälle. Jotta toimeentulotukea ei enää tarvittaisi työmarkkinatukea täydentämään, olisi työmarkkinatukea nostettava tulevaisuudessa noin kolmella eurolla päivässä nykytasoon nähden. Työmarkkinatuen korotus nostaisi myös työttömän peruspäivärahaa sekä ansiosidonnaista työttömyysturvaa näiden etuuksien ollessa kytkettyjä toisiinsa. Koska korotuksen kustannukset ovat tämän vuoksi suuret, esitämme sen tekemistä ensiksi 1,5 eurolla päivässä ensi vuonna. Työmarkkinatukea saavien aktivoimiseksi esitämme myös työmarkkinatuen ylläpitokorvauksen korottamista niin, että ylläpitokorvaus nousisi kahdeksasta eurosta 10 euroon ensi vuonna. Hallitus on ilmoittanut korottavansa ylläpitokorvausta vasta vuonna 2010 ja silloinkin vain yhdeksään euroon. Edellä olevan perusteella katsomme, että valiokunnan olisi tullut esittää työmarkkinatuen ja työmarkkinatuen ylläpitokorvauksen merkittävää korottamista.

Työmarkkinatuen tasokorotukseen tulee liittää riittävä määrä muitakin aktiivitoimenpiteitä. Katsomme, että viime hallituskaudella aikaan saadun työmarkkinatukiudistuksen yhteiskuntatakuutoimenpiteitä on aikaistettava ja lisättävä työvoiman palvelukeskusten toimivuutta. Olemme tyytyväisiä siihen, että hallitus aikais-taa nuorten työmarkkinatukeen oikeutettujen palkkatukea rahoitettavaksi jo kolmen kuukauden työttömyyden jälkeen kuuden kuukauden työttömyyden sijasta. Nuorten yhteiskuntata-

kuuta tulee kuitenkin entisestään vahvistaa ja tarjota heille nykyistä enemmän räätälöityjä, yksilöllisiä ratkaisuja.

Valtionhallinnon tuottavuusohjelma

Edellisen hallituksen aikana sovittiin valtion tuottavuusohjelman käynnistämisestä, ja sitä toteutetaan osana valtion kehys- ja budjettiprosessia. Aiemman ohjelman mukaan vuosina 2007—2011 oli tarkoitus vähentää valtiolta noin 9 600 työpaikkaa. Viime hallituskaudella tehty päätös lähti siitä, että kaikki toimenpiteet voitiin tehdä henkilöstön luonnollisen poistuman kautta. Nykyhallitus on sen sijaan nostanut henkilöstön vähennystarvetta tuntuvasti. Valtiontalouden kehyksiin lisättiin 50 prosentin eli 4 800 työntekijän lisävähennys. Mielestämme vähennystarpeen suuri nostaminen heikentää julkisia palveluita ja uhkaa romuttaa tuottavuusohjelman alkuperäiset myönteiset tavoitteet palveluiden tuottamisen tehostamisesta ja laadun parantamisesta sekä johtaa irtisanomisiin.

Tuottavuusohjelma edellyttää henkilöstöresurssien vähentämistä myös työvoimatoimistoista, mikä lisää paineita erityisesti suurten kaupunkien työvoimatoimistoissa. Työttömyys on kääntynyt laskuun, joten työhallinnon henkilöstö on onnistunut työssään. Tämän vuoksi on ristiriitaista, että työhallinnon resursseja on päätetty entisestään vähentää. Koska työhallinnossa pyritään yhä yksilöllisempään ja erilaisten asiakkaiden tarpeista lähtevään palveluun, ovat myös henkilöstön hoitamat tehtävät ja heidän työnkuvansa muuttuneet merkittävästi. Tämä edellyttää henkilöstöltä jatkuvaa valppautta ja oman osaamisen päivittämistä. Työllisyys ei kasva ilman riittäviä henkilöstöresursseja työhallinnossa.

Lisäksi, jos työvoimatoimistot saavat uusia, esimerkiksi yrityspalveluiden tuottamiseen liittyviä tehtäviä, edellyttää tämä pikemminkin

henkilöstöresurssien lisäämistä nykyisestä. Myös osaamista työvoimatoimistoissa sekä työvoima- ja elinkeinokeskuksissa on vahvistettava. Tälle "ruohonjuuritasolle" on luotava uusia käytäntöjä, palveluja ja tukimuotoja, jotka mahdollistavat nopean ja ammattitaitoisen palvelun lisäämättä byrokratiaa. Siksi henkilöstölle tulee taata koulutusta ja myös rahallisia resursseja koulutuksen toteuttamiseksi. Tärkeää on vahvistaa työvoimahallinnon henkilöstön poikkiallisten osaamista.

On tärkeää varmistaa työvoimahallinnon palveluiden tasalaatuisuus ja tasa-arvoisuus eri alueilla. Julkisten palvelujen taso ja saatavuus eivät ylipäänsä saa heikentyä tuottavuusohjelman vuoksi. Kansalaisten ja valtion henkilöstön oikeusturvasta on huolehdittava tuottavuusohjelman yhteydessä. On huomioitava, että mahdollisuudet tuottavuuden lisäämiseen ovat eri aloilla ja alueilla hyvin erilaiset. Tuottavuusohjelman toimeenpanossa on lähdettävä siitä, että virastot ja laitokset voivat edelleen suoriutua tehtävistään. Tuottavuusohjelma ei saa olla vain henkilöstömäärän supistamista ja toimintojen ulkoistamista. Erityistä huomiota on syytä kiinnittää hyvään henkilöstöpolitiikkaan sekä henkilöstön työssä jaksamiseen ja työviihtyvyyteen.

Esitämme, että valtiovarainvaliokunta poistaa ensi vuoden tulo- ja menoarviosta summittaisen 4 800 työntekijän lisävähennyksen.

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitämme,

että valtiovarainvaliokunta ottaa valtion vuoden 2008 talousarvioon momentille 32.80.64 lisäyksenä 26 700 000 euroa työllisyysperusteisiin investointimäärärahoihin ja

että valtiovarainvaliokunta muutoin ottaa huomioon, mitä edellä on esitetty.

Helsingissä 12 lokakuuta 2007

Jukka Gustafsson /sd
Merja Kuusisto /sd
Esa Lahtela /sd

Katja Taimela /sd
Tarja Tallqvist /kd